

NÜKLEER TESİSLERDE ORGANİZASYON YAPISI VE PERSONEL YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; nükleer tesislerde çalışan personelin yetkinliği, eğitimi ve yeterliği ile Kuruluşun organizasyon yapısına ilişkin gerekleri ve işletici personelin yetkilendirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, nükleer tesisleri kapsar.
(2) Bulundurduğu nükleer maddenin güvenlik açısından önemli bir ekipman kullanılmasını gerektirmediği Kurum tarafından değerlendirilen üniversite veya araştırma merkezi laboratuvarları gibi yerler bu Yönetmeliğin kapsamı dışındadır.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 5/3/2022 tarihli ve 7381 sayılı Nükleer Düzenleme Kanununun 4 üncü maddesinin sekizinci fıkrası ile 95 sayılı Nükleer Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendine ve 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;
a) Araştırma reaktörü: Test, deney, eğitim, araştırma ve geliştirme gibi amaçlara yönelik olarak kullanılmak üzere tasarlanan ve reaktör içeren nükleer tesisleri,
b) İşletici personel: Nükleer santrallerde ve araştırma reaktörlerinde, kontrol odasında görev yapan personel ile bu personelin eylemlerinin gözetiminden ve yönetiminden sorumlu kişileri,
c) Kuruluş: Bir nükleer tesis kurmak, işletmek veya işletmeden çıkarmak için; Kuruma niyet bildiriminde bulunan, onay almak veya yetkilendirilmek üzere başvuran ya da yetkilendirilen ve düzenleyici kontrol kapsamında bulunan Türkiye Cumhuriyeti mevzuatına göre kurulmuş tüzel kişiyi,
ç) Kurum: Nükleer Düzenleme Kurumunu,
d) Nükleer santral: Nükleer enerjiden ısı ve/veya elektrik üretmek amacıyla tasarlanan ve kullanılan bir veya birden fazla ünite içerebilen nükleer tesisi,
e) Reaktör: Nükleer maddenin zincirleme reaksiyon ile bölünmesinin kontrollü bir şekilde sürdürülmesini sağlayan sistemler bütünü,
f) Simülatör: İşletici personelin gerçek kontrol odası ortamına uyumunu sağlamak ve eğitimlerini gerçekleştirmek üzere, tesisin sistemlerini ayrıntılı olarak modelleyen, kontrol odası bileşenlerinin eş boyut, görünüm ve işlevlere sahip kopyalarını ihtiva edecek şekilde programlanmış, tasarlanmış ve kurulmuş sistemi,
g) Tesis: Nükleer tesisi,
ğ) Ünite: Nükleer santrallerde bir reaktör içeren ve bağımsız olarak üretim yapabilecek nitelik ve sistemlere sahip birimi,
h) Yeterlik: Bir görevin gerektirdiği yetkinliklere sahip olunmasını,
ı) Yetki belgesi: İşletici personelin, 7381 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendi uyarınca Kurum tarafından yetkilendirildiğini gösteren belgeyi,
i) Yetkinlik: Bir faaliyet veya işi belirli standartlar ile güvenlik ve emniyet açısından önemine uygun, etkin ve verimli bir şekilde gerçekleştirmek için gereken bilgi, beceri, tutum ve anlayışları, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Organizasyon Yapısı, İnsan Kaynakları Yönetimi ve Personele İlişkin Hükümler

Organizasyon yapısı

MADDE 5- (1) Kuruluş, tesise ilişkin faaliyetlerin güvenli ve emniyetli bir şekilde yürütülmesine yönelik olarak gerekli yetkinliğe sahip olacak biçimde yapılır. Kuruluşun organizasyon yapısı; uygulama ve denetim işlevleri birbirlerinden bağımsız olacak şekilde oluşturulur ve tesisin bulunduğu aşamaya uygun olarak farklılaşabilir.

(2) Kuruluş, tesisin bulunduğu aşamayı ve takip eden aşamaları dikkate alarak organizasyon yapısını, birimlerin ve pozisyonların görev, yetki ve sorumluluklarını, birimler ve pozisyonlar arasındaki iletişim ve karar alma süreçlerini belirler ve yönetim sistemi içinde uygun belgelerle kayıt altına alır. Bu kayıtlar, talep edildiğinde Kuruma sunulur.

(3) Nükleer santrallerde organizasyon yapısı oluşturulurken birinci ve ikinci fıkralarda sayılan hususlarla birlikte santral tipi ve ünite sayısı ile kaza koşullarını da içeren tüm işletme durumları dikkate alınır.

(4) Kuruluş, organizasyon yapısı içerisinde yer alan yöneticilerin sorumluluk alanlarına ilişkin teknik ve idari bilgi ve beceriler ile güvenlik ve emniyet kültürüne sahip olmalarını ve bunları sürdürmelerini sağlar.

(5) Kuruluş, organizasyon yapısı içerisinde;

a) Eğitimler aracılığıyla kurumsal ve bireysel güvenlik kültürünün benimsenmesi, sürdürülmesi ve geliştirilmesini sağlar.

b) Çalışanların hataları bir öğrenme fırsatı olarak görebilmelerini ve bireysel veya sistemsel hataları suçlanma korkusu olmadan bildirebilmelerini sağlayan mekanizmaları kurar ve uygular.

c) Tüm seviyelerdeki bilgi ve deneyimlerin paylaşılmasını ve yetkinliklerin sürdürülmesini sağlar.

ç) Faaliyetlerin, tesisin teknik ve idari güvenlik gerekleri hakkında yeterli uzmanlığa sahip ve güvenliğe öncelik veren çalışanlar tarafından yürütülmesini sağlar.

(6) Kuruluş, tesis konfigürasyonunun takibinden ve teknik, idari veya organizasyonel değişiklikler ile tesisin güvenli işletmesiyle ilişkili dokümanlardaki değişikliklerin güvenlik ve emniyet üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesinden üst yönetime karşı sorumlu bir komite veya birim kurar. Bu komite veya birimin personeli, değişikliklerin güvenlik ve emniyet üzerindeki etkilerini değerlendirebilecek yetkinlik ve yeterliğe sahip kişiler arasından belirlenir. Komite veya birim gerek gördüğü takdirde değerlendirmelerinde dış uzmanlar kullanabilir. Komite veya birimin yetki ve sorumlulukları Kuruluş tarafından net bir şekilde belirlenir. Komite veya birimin değişikliklere ilişkin bütün değerlendirmeleri yönetim sistemine uygun bir şekilde kayıt altına alınır.

(7) Kuruluş, organizasyon yapısı veya personel sayısındaki güvenlik ve emniyet açısından önem arz edebilecek değişiklikleri uygulamadan önce gerekçelendirir, planlar ve değişiklik planları ile bu değişikliklerin güvenlik ve emniyet açısından olası sonuçlarına ilişkin değerlendirmelerini Kuruma sunar. Değişiklik planı Kurumun görüşleri dikkate alınarak uygulanır.

İnsan kaynakları yönetimi

MADDE 6- (1) Kuruluş, tesisin ihtiyaçlarını dikkate alarak insan kaynakları politikasını hazırlar ve uygular. Bu politika kapsamında güvenlik açısından önemli görevleri yürütecek personelin sayısını ve bu personel ile yöneticilerin sahip olması gereken yetkinliği ve yeterliği belirler. Yeterli personel sayısının belirlenmesinde personelin görevden ayrılması, işletmenin vardiya sayısı ve yedekleme gibi hususlar dikkate alınır.

(2) Kuruluş, insan kaynakları politikasının gerektirdiği yeterli sayıda, yetkin ve gerekiyorsa yeterlik belgesine sahip yönetici ve personeli bir plan çerçevesinde ve zamanında istihdam eder.

(3) Kuruluş, personelinin görevin gerektirdiği bilişsel ve duygusal dengeye, sesli, yazılı ve görsel uyarıları algılama ve kendini ifade edebilme kapasitesine, gereken hareketleri yapabilecek fiziksel yapı, motor güç ve hareket yeteneğine sahip olduklarını gösteren sağlık koşullarını belirler. Bu sağlık koşullarının karşılandığını belgelemek üzere ilgili mevzuatı da dikkate alarak belirlediği sıklıkla personelinin sağlık muayenelerinden geçmelerini sağlar.

(4) Kuruluş, her bir vardiya öncesinde, güvenlik açısından önemli görevleri yürüten personelinin göreve hazır olduğunun saptanmasına yönelik gerekli kontrollerin yapılmasını sağlar.

(5) Kuruluş, personele pozisyonuna uygun yetkinliklerin kazandırılması, sürdürülmesi ve geliştirilmesine ilişkin eğitimler ile varsa işletici personel için yetki belgesi alınmasına yönelik hususları belirler.

(6) Kuruluşun insan kaynakları yönetimi, tedarikçilerinin güvenlik ve emniyet açısından önemli görevleri yürütecek personeli için gerekli yetkinlik ve yeterliklerin belirlenmesine ve bunların sağlandığının kontrolüne ilişkin önlemleri de içerir. Kuruluş, tedarikçilerin personelinin yaptıkları işin güvenlik açısından önemini farkında olmalarını temin eden eğitimleri almalarını sağlar.

Tesis personeli

MADDE 7- (1) Kuruluş, tüm personelinin yeterlik koşullarına uygunluğunu belgelemek üzere asgari olarak;

- a) Çalışacağı göreve uygun öğrenim belgesini,
- b) Çalışacağı göreve uygun deneyimini gösteren belgeleri,
- c) Çalışacağı görevle ilgili mevzuatın gereği olarak alınan sertifika, yetki veya yeterlik belgelerini,
- ç) Görevle ilgili gerekli eğitimlerini başarıyla tamamlamış olduğunu gösteren belgeleri,
- d) Çalışacağı görevle uyumlu sağlık koşullarının karşılandığını gösteren güncel belgeleri, kayıt altına alır ve talep edildiğinde Kuruma sunar.

(2) Kuruluş, yöneticilik görevleri ile güvenlik açısından önemli görevlerin sadece gerekli yetkinliğe sahip personel tarafından yürütülmesini sağlar, bunlara görevin gerektirdiği yetkileri tanımlar. Bu personelin, görevlerine yönelik tesise özel eğitimleri başarıyla tamamlamış olması esastır.

(3) Yönetici kademelerinde çalışanlar yönetmekte oldukları faaliyetlerin ilgili mevzuat, yetki koşulları ve tesisin işletme prosedürleri uyarınca yerine getirilmesinden sorumludur.

(4) Kuruluş, tesisin üst yöneticisi ile tesisin veya nükleer santrallerde her bir ünitenin güvenli ve emniyetli bir şekilde kurulması ve işletilmesinden sorumlu yöneticilerinin kimlik ve iletişim bilgilerini Kuruma bildirir. Ayrıca, tesisin nükleer güvenlik, radyasyondan korunmadan, radyoaktif atık yönetiminden, bakım-onarımdan, emniyetten, nükleer madde sayım ve kontrol sisteminden ve acil durum müdahale sisteminden sorumlu yönetici veya yetkili personeli de bildirmeye tabi olup bu görevlere başlayan kişilerin kimlik, iletişim, eğitim ve sertifika bilgileri Kuruma bildirilir. Kuruluş, bildirmeye tabi kişilerin herhangi bir şekilde görevlerinin sona erme durumlarını da en geç otuz gün içinde Kuruma bildirir.

(5) Bildirmeye tabi personel için öğrenim koşulu asgari olarak Kuruluş tarafından uygun görülen alanlarda en az dört yıllık yükseköğrenim mezuniyeti olarak belirlenir. Kuruluş, tesisin ve görevin niteliğini dikkate alarak, gerekçelendirmek ve Kurumun uygun görüşünü almak kaydıyla bu personel için farklı bir öğrenim koşulu belirleyebilir.

(6) Bildirmeye tabi personel için asgari deneyim koşulu çalışacağı pozisyon ile ilgili bir alanda olmak kaydıyla tesisin veya ünitelerinin güvenli ve emniyetli bir şekilde kurulması ve işletilmesinden sorumlu yöneticiler için beş yıl, üst yönetici dışında bildirmeye tabi diğer personel için iki yıl iş deneyiminden az olamaz. Nükleer santrallerde ve araştırma reaktörlerinde bu hüküm, yöneticiler için üç yıl işletici personel deneyimi, bildirmeye tabi diğer personel için bir yıl işletici personel deneyimi olarak uygulanabilir.

(7) Kuruluş bildirmeye tabi personelinin, sorumlu oldukları alana yönelik yetkinliklerinin sağlanması, belgelendirilmesi, sürdürülmesi ve geliştirilmesine yönelik olarak düzenli tazeleme eğitimlerine tabi tutar.

(8) Nükleer santrallerde ve araştırma reaktörlerinde işletici personel Kurumun yetkilendirmesine tabidir.

Personel eğitimi

MADDE 8- (1) Kuruluş, personelinin asgari olarak; sorumlu oldukları faaliyetlerin güvenlik ve emniyet açısından önemine, radyasyondan korunmaya ve acil durumlarda üstlenmeleri gereken görev ve sorumluluklarına yönelik eğitime ilişkin bir program hazırlar ve uygular.

(2) Kuruluş, organizasyon yapısı içerisinde personelin eğitimine ilişkin programın uygulanmasından sorumlu kişi veya birimi belirler. Eğitimlerin gerçekleştirilmesi için gerekli kaynak ve olanakları sağlar.

(3) Personelin eğitimine ilişkin program; bir faaliyetin yerine getirilmesi için gerekli yetkinliklere yönelik olarak eğitim ihtiyaç analizini, eğitimin planlanması, gerçekleştirilmesi, performans değerlendirilmesi ve geliştirilmesi olmak üzere tüm aşamalarını, kuramsal ve uygulamalı temel eğitimler ile tazeleme eğitimlerini, stajyerlik, işbaşı eğitimleri ve benzeri eğitim uygulamalarını içerir. Bu program çerçevesinde Kuruluş, görevlerinin güvenlik açısından önemini dikkate alarak personelinin yetkinliklerinin sağlanması ve sürdürülmesine yönelik olarak düzenli veya münferit eğitimleri planlar ve uygular.

(4) Personelin eğitimine ilişkin programda;

a) Eğitimlerde uygulanan yaklaşıma,

b) Eğitim sisteminin yapısı, sistemdeki görev, yetki ve sorumlulukların dağılımı, aşamaları, kapsamı ile yöntem ve araçlarına,

c) Eğiticilerin belirlenmesine yönelik asgari öğrenim, deneyim, eğitim ve benzeri koşullara ve eğiticilerin eğitimlerine,

ç) Eğitimlerin gerçekleştirileceği yerin ve varsa simülatörün teknik özelliklerine,

d) Personelin yetkinliğinin sağlanmasına ve sürdürülmesine yönelik eğitimlere tabi pozisyonlara ve bu eğitimlerin içeriğine ve periyoduna,

e) Eğitim sonrasında personelin başarısını ölçme, değerlendirme ve belgelendirme yöntemlerine,

f) Programda yer alan her türlü sınav için komisyon oluşturma, uygulama ve benzeri faaliyetlerin usullerine,

ilişkin bilgiler yer alır.

(5) Kuruluş, personelin eğitimine ilişkin programı tesisin mevcut ve gelecekteki ihtiyaçları ile gerçekleştirilen eğitimler, işletme deneyimleri ve öz değerlendirmelerden elde edilen kazanımları da dikkate alarak düzenli aralıklarla gözden geçirir, değerlendirir ve iyileştirir. Personelin eğitimine ilişkin program, Kurum tarafından belirlenen zamanda ve güncellendiğinde değerlendirilmek üzere Kuruma sunulur.

(6) Nükleer santrallerde Kuruluş, eğitimlere yönelik olarak normal işletme, beklenen işletme olayları ve kaza koşullarını modelleyebilen tam donanımlı bir simülatör kurar ve kullanır. Kuruluş, simülatörün güvenilirliği ve yeterliliğinin gösterilmesi amacıyla simülatörünün tanıtımı, test programı, test sonuçları raporu ve benzeri belgeleri, simülatör eğitim amacıyla kullanılmadan önce Kuruma sunar. Simülatörün doğruluğu ve gerçek santralden sapmaları, Kuruluş tarafından, prosedürleri uyarınca düzenli değerlendirmeler yapılarak izlenir. Simülatörde işletme deneyimlerinden alınan dersler ve güvenlik iyileştirmeleri çerçevesinde kapsamlı değişiklikler yapılması durumunda, simülatörün yeterliliği bir test programıyla gösterilir ve sonuçlar Kuruma sunulur. Kurum gerek görmesi durumunda simülatörün geliştirilmesini veya simülatöre ek özellikler kazandırılmasını isteyebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşletici Personelin Nitelik ve Yeterlikleri

İşletici personel

MADDE 9- (1) Nükleer santrallerde ve araştırma reaktörlerinde;

a) Kontrol odasında reaktörün işletilmesine yönelik faaliyetleri Kurum tarafından verilen reaktör operatörü yetki belgesine sahip kişiler yürütür.

b) Kontrol odasında türbinin işletilmesine yönelik faaliyetleri Kurum tarafından verilen türbin operatörü yetki belgesine sahip kişiler yürütür.

c) Kontrol odasında yürütülen faaliyetlerin gözetimi ve yönetimi kapsamında tesisin güvenli işletilmesinden sorumlu yönetici, amir ve benzeri görevleri Kurum tarafından verilen kıdemli operatör yetki belgesine sahip kişiler yürütür.

(2) Kuruluş, organizasyon yapısını da dikkate alarak birinci fıkra kapsamında yetki belgesi ile çalışılması gereken pozisyonları belirler ve bu pozisyonların listesini Kuruma sunar.

(3) Kuruluş işletici personeli için asgari olarak; yükseköğretim kurumlarının ilgili mühendislik/teknik programlarından mezun olma, görevin gerektirdiği sağlık koşullarını sağlama, tesisin yeterli eğitimini başarıyla tamamlamış olma, kıdemli operatörlük için en az iki yılı operatörlük olmak üzere dört yıl deneyim ile liderlik ve yönetsel becerilere sahip olma koşullarını arar.

(4) İşletici personelin fiziksel ve psikolojik yeterliğini ortaya koyan sağlık bilgileri, biçim ve içeriği Kurum tarafından belirlenen form kullanılarak belgelenir.

İşletici personelin teknik yeterliği

MADDE 10- (1) Nükleer santrallerde ve araştırma reaktörlerinde Kuruluş, Kurum tarafından yetkilendirilmesi gereken personelin teknik yeterliğinin sağlanmasına yönelik olarak bu personelin tesise özgü eğitim programları uyarınca eğitilmesini, sınavlar aracılığıyla yeterliklerinin ölçülmesini ve belgelendirilmesini sağlar.

(2) Kuruluş, bu personelin eğitimine yönelik olarak; eğitimin kapsamı, içeriği, takvimi ile eğitimcilerle ilişkin bilgileri içeren yıllık eğitim planını ve eğitime katılacakların listesini her takvim yılı öncesinde Kuruma sunar. İşletici personelin teknik yeterliğine ilişkin eğitimler görevin gerektirdiği ayrıntıda olmak kaydıyla asgari olarak;

a) Isı transferi, akışkanlar mekaniği, reaktör fiziği ve dinamiği, radyasyon ve radyasyondan korunma konusundaki temel bilgileri,

b) Tesisin tasarım özelliklerini, sistem ve bileşenleri ile güvenlik sistemlerini,

c) Tesisin enstrümantasyon ve kontrol sistemlerini,

ç) Tesisin normal işletme, olağan dışı işletme ve acil durum da dâhil olmak üzere tüm işletme prosedürlerini, gerekli idari prosedürlerini, tesisin işletme sınır ve koşulları ile yetki koşullarını,

d) Tesiste bulunan nükleer yakıtlar da dâhil olmak üzere radyasyon kaynaklarını, radyasyon ölçüm sistemlerini ve radyasyondan korunma prosedürlerini, yakıt hareket prosedürlerini,

e) Tesisin kaza analizlerini,

f) Tutulması gereken kayıtları, raporlamaları,

g) Varsa deney düzeneklerine, deney ölçüm sistemlerine ve deneylere ilişkin bilgileri,

ğ) Faaliyet ve sorumluluk alanlarına ilişkin yasal düzenlemeleri, güvenlik ve emniyet mevzuatını, uygulanabilir diğer mevzuatı, güvenlik ve emniyet kültürünü, içerir.

(3) Nükleer santrallerde çalışacak işletici personel adaylarına uygulamalı eğitimler kapsamında tesisin tam donanımlı simülatöründe asgari üç yüz saat eğitim verilir. Bu eğitimler normal işletmenin yanı sıra beklenen işletme olaylarını, tasarıma esas kazaları, tasarımı genişleten koşulları ve ağır kaza senaryolarını da içerir. Ayrıca, uygulamalı eğitimi tamamlayan operatör adayları tesiste her vardiyada görev alacak şekilde asgari yüz elli saat stajyer operatör olarak kontrol odasında görevlendirilir. Araştırma reaktörlerinde ise reaktör operatörü adaylarına uygulamalı eğitimler kapsamında kontrol konsolunun başında, yetki sahibi bir operatörün gözetiminde asgari yirmi saat işletme eğitimi verilir.

(4) Kuruluş, eğitimlerin uygun gördüğü aşamalarında adayların yeterliklerinin ölçülmesine yönelik olarak ara sınavlar uygulayabilir. Kurum bu eğitim ve sınavlara gözlemci olarak katılabilir.

(5) Kuramsal ve uygulamalı eğitimlerini tamamlayan işletici personel adaylarının kazandığı yetkinliklerin ölçülmesine yönelik olarak Kuruluş tarafından yeterlik sınavı yapılır.

Yeterlik sınavı

MADDE 11- (1) İşletici personel adaylarının eğitimini aldığı hususlara ilişkin bilgilerinin ve bu bilgileri kullanma becerilerinin yeterliliği ile aday olduğu yetkilendirmeye özgü süreç ve hususlara hâkimiyeti yeterlik sınavı ile ölçülür.

(2) Yeterlik sınavı bir sınav komisyonu marifetiyle gerçekleştirilen yazılı ve uygulamalı iki sınavdan oluşur. Sınav komisyonunda asgari olarak Kuruluşun işletme ekibinden, radyasyondan korunma ekibinden ve eğitim ekibinden birer yetkin uzman bulunur. Komisyon kendi içerisinde seçeceği bir başkanın yönetiminde çalışır. Komisyona ilişkin bilgiler Kuruma bildirilir.

(3) Yazılı sınav, adayların bilgi ve deneyimlerini tesis, görev tanımı ve pozisyon özelinde ölçmek üzere gerçekleştirilir. Yazılı sınav soruları sınav komisyonu tarafından belirlenir, kayıt altına alınır. Farklı yetkilendirmeye tabi adaylar için farklı sınav soru seti belirlenir. Sınavda kullanılan çoktan

seçmeli soruların sayısı toplam soru sayısının yüzde sekseninden, puanlarının toplamı ise yüz üzerinden otuzdan fazla olamaz. Yazılı sınavda başarı ölçütü yüz üzerinden seksenden aşağı olamaz.

(4) Yazılı sınavda başarılı olan adaylar uygulamalı sınava alınır. Uygulamalı sınavın tesiste yapılması esastır. Uygulamalı sınav, tesis simülatöründe veya araştırma reaktörleri için kontrol konsolu başında yapılır. Uygulamalı sınav sürecinde adaydan tesisi işletmeye başlatması ve normal işletme işlemlerinden bazılarını uygulaması istenir. Nükleer santraller için ek olarak bir tasarıma esas kaza senaryosu ve varsa Kuruluş tarafından belirlenecek diğer senaryolar takip edilir. Uygulamalı sınav için başarı ölçütleri Kuruluş tarafından belirlenir. Başarı ölçütlerinin belirlenmesinde, adayların analiz, problem çözme, karar verme, stres altında performansını koruyabilme ve iletişim becerileri de dikkate alınır.

(5) Sınavların yapılacağı tarih, saat ve yer bilgileri ile sınava katılacak adayların listesi ilgili sınavdan en az on beş gün önce Kuruma bildirilir. Kurum bu sınavlara gözlemci olarak katılır. Gözlemcinin sınavın mevzuat gerekleri ve personelin eğitimine ilişkin programda yer alan usuller uyarınca yürütülmesine ilişkin raporu çerçevesinde Kurum bütün olarak sınavı veya sınav sırasında uygunsuz davrandığı belirlenen bir adayın sınavını geçersiz sayabilir. Bu konudaki karar gözlemcinin raporu üzerine Kurum tarafından verilir ve gerekçeli olarak Kuruluşa bildirilir. Bütün olarak geçersiz sayılan sınav Kuruluş tarafından gerekçede belirtilen sorunlar giderilerek farklı soru setiyle tekrarlanır.

(6) Yazılı sınavlar, sınav komisyonu üyeleri tarafından ayrı ayrı değerlendirilir. Çoktan seçmeli olmayan sorular için her bir komisyon üyesinin verdiği notların ortalaması alınarak adayın sınav sonucu belirlenir. Başarısız olan adaylara, gerek görülen ek eğitimler verilmek kaydıyla Kuruluş tarafından ikinci bir sınav hakkı verilebilir. İkinci sınav aynı sınav komisyonu tarafından yapılabilir. Ancak, iki sınav arasında asgari iki ay bulunur ve ikinci sınav için ayrı bir soru seti belirlenir. İkinci sınavda da başarısız olan adaylar tüm eğitimi yeniden alır.

(7) Uygulamalı sınavda adayın başarılı olma durumu her komisyon üyesi tarafından ayrı ayrı değerlendirilir. Adayın uygulamalı sınavda başarılı olma kararı komisyon üyelerinin oy birliği ile alınır. Başarısız olan adaylara, gerekli ek eğitim verilmek kaydıyla Kuruluş tarafından ikinci bir sınav hakkı verilebilir. Ancak iki sınav arasında asgari iki ay bulunur. İkinci uygulamalı sınav aynı sınav komisyonu tarafından yapılabilir. Tekrarlanan sınavda farklı senaryolar kullanılır. Uygulamalı sınavda ikinci kez başarısız olan adaylar, tekrar eğitime ve yazılı sınava tabi tutulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İşletici Personelin Yetkilendirilmesi

Yetkilendirme başvurusu

MADDE 12- (1) Kuruluş, yeterlik sınavını başarıyla geçmiş olan işletici personel adayları için yeterlik sınavı tarihinden itibaren altı ay içinde Kuruma yetkilendirme başvurusunda bulunur. Bu süre içerisinde başvuru yapılmaz ise adayın yeterlik sınavı tekrarlanır.

(2) Kuruluş, her bir işletici personel adayı için biçim ve içeriği Kurum tarafından belirlenen formları kullanarak kimlik ve eğitim bilgilerini, sınav sonuçlarını ve sağlık durumuna ilişkin bilgileri içeren aday başvuru belgelerini hazırlar ve Kuruma başvuruda bulunur. Yetkilendirme başvurusu, başvuru belgeleri her aday için ayrı ayrı hazırlanmak koşuluyla toplu olarak da yapılabilir.

(3) Kuruluş, işletici personel yetkilendirmeleri için Kurum tarafından belirlenen işlem ve hizmet bedellerini öder.

(4) Başvuru belgelerinin ve talep edilmesi durumunda sunulacak ek bilgi ve belgelerin incelenmesi kapsamında gerekli şartları taşıdığı tespit edilen adayların başvurusu kabul edilir ve yetkilendirme sınavı süreci başlatılır. Başvurusu kabul edilmeyen adaylar, ret gerekçeleriyle birlikte Kuruluşa bildirilir.

(5) Başvurusu reddedilen adaylar için Kuruluş, ret kararının bildirilmesinden itibaren on beş gün içerisinde Kuruma yeniden inceleme için başvuruda bulunabilir. Kurum başvuruyu inceler ve sonucu Kuruluşa bildirir.

Yetkilendirme sınavı süreci ve yetkilendirme

MADDE 13- (1) Yetkilendirme sınavı için Kurum tarafından biri komite başkanı olmak üzere asgari iki Kurum personeli olmak kaydıyla üç kişilik sınav komitesi görevlendirilir. Sınav Kuruluşa bildirilen yer ve zamanda yapılır.

(2) Sınavda, adayın iş tanımı da dikkate alınarak ilgili ulusal mevzuata, uluslararası güvenlik gereklerine ve tesisin yetkilendirilmesine temel teşkil eden diğer düzenlemelere, tesisin işletme sınır ve koşulları ile yetkilendirme koşullarına adayın hâkimiyetini ve adayın güvenlik kültürünü ölçmeye yönelik sorular sorulur. Sınav, Türkçe veya İngilizce olarak gerçekleştirilebilir.

(3) Her bir soru için verilen yanıt sınav komitesi üyeleri tarafından değerlendirilir. Sınav komitesi, her bir aday için komite üyelerinin varsa aykırı görüş ve gerekçelerini de içeren bir değerlendirme raporu hazırlar. Yetkilendirme kararı bu rapora dayanılarak verilir. Kurumun olumlu kararı çerçevesinde yetki belgeleri Kurum tarafından hazırlanarak adaylara iletilmek üzere Kuruluşa gönderilir. Kurum kararının olumsuz olması durumunda karar, gerekçesiyle birlikte Kuruluşa bildirilir.

(4) Yetkilendirme sınavına katılmayan veya yetkilendirme sınavında başarısız olan adaylar, eğitimi ve yeterlik sınavını tekrarlamaksızın, yetkilendirme başvurusu sonucunun Kurum tarafından bildirilmesini takiben en geç üç ay içerisinde Kuruma başvurulmuş olması kaydıyla en fazla bir kez daha sınava girebilir. Sınava katılmama gerekçesi Kurum tarafından uygun bulunan adayların iki sınav hakkı korunur.

Yetki belgesi koşulları

MADDE 14- (1) Kurum tarafından verilen operatör ve kıdemli operatör yetki belgeleri tesise özgüdür. Nükleer santrallerde yetki belgelerinin geçerli olduğu üniteler belgede ayrıca belirtilir.

(2) Yetki belgesi, görevin gerektirdiği özel koşulların yanı sıra aşağıdaki genel koşullarla verilir:

a) Yetki belgesinin geçerlilik süresi dört yıldır.

b) Yetki belgesi, sadece tanımlı görev için geçerlidir.

c) Yetki belgesi ve bu yetki belgesiyle kazanılmış haklar yetki belgesinin verilmiş olduğu kişiye aittir ve devredilemez.

ç) İşletici personel, düzenli tazeleme eğitimlerine katılır. İşletici personel görevlerini yerine getirirken, mevcut düzenleyici gereklerin yanı sıra, iş tanımında belirlenen şekilde tesisin düzenlemelerine ve işletme talimatlarına uyar.

(3) Kıdemli operatör yetki belgesi sahibi kişiler, yetki aldıkları tesis için daha önce operatör yetki belgesine sahip oldukları alanda operatör olarak da görev yapabilirler. Ancak, hiçbir işletici personel işletme anında birden fazla görev veya sorumluluk üstlenemez.

Sorumluluklar

MADDE 15- (1) İşletici personel, güvenlik veya radyasyondan korunma açısından tehlike bulunduğu saptanması durumunda, reaktörün durdurulması da dâhil olmak üzere talimatlarla düzenlenen işlemleri yapmakla yetkili ve yükümlüdür.

(2) İşletici personel, yetki belgesinin asgari koşullarından herhangi birini karşılayamaz duruma geldiği takdirde durumu Kuruluşa bildirir.

(3) İşletici personel alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisi altındayken görev yapamaz.

(4) Kuruluş, işletici personelin;

a) Verilen yetkinin koşullarını sağlamadığı veya ihlal ettiğini,

b) Tesisin yetki koşullarına, ilgili mevzuat ve Kurum kararları ile talimatlarına uymadığını,

c) Görevinde dikkatsiz veya tedbirsiz davrandığı veya görevini ihmal ettiğini,

ç) Başvuru belgelerinde gerçeğe aykırı bilgi verdiği veya beyanda bulunduğunu, tespit etmesi hâlinde söz konusu personeli yetki belgesi kapsamındaki görevlerinden geçici olarak uzaklaştırır ve durumu Kuruma bildirir. Kurum, yapılan değerlendirme sonucunda, ilgili mevzuat uyarınca işletici personele idari yaptırım uygulayabilir.

Yetki belgelerinin yenilenmesi

MADDE 16- (1) İşletici personelin yetki belgesi geçerlilik süresi dolmadan en az üç ay önce Kuruluş yenileme için Kuruma başvurur. Başvuru bir dilekçe ve 12 nci maddenin ikinci fıkrasında yer alan başvuru belgelerinin güncel hâliyle yapılır. Kuruluş, işletici personeli için başvuru belgeleri her aday için ayrı ayrı hazırlanmak koşuluyla toplu başvuruda da bulunabilir.

(2) Kuruluş, yetki belgelerinin yenilenmesi için Kurum tarafından belirlenen işlem ve hizmet bedellerini öder.

(3) Kurum başvuruyu inceler ve gerekli gördüğü durumlarda ek bilgi ve belge talep eder. Başvuru belgelerinde herhangi bir eksiklik olmaması durumunda başvuru değerlendirmeye alınır.

Değerlendirmede işletici personelin aldığı tazeleme eğitimleri, sağlık raporu ve personelin işletmede aldığı görev süreleri dikkate alınır.

(4) Nükleer santraller için işletici personel yetki belgesinin yenilenmesi;

a) Personelin yılda kırk vardiyadan az olmamak koşuluyla dört yılda asgari iki yüz vardiya yetki belgesini kullandığı pozisyonda görev yapmış olması,

b) Pozisyonun gerektirdiği sağlık koşullarını karşıladığının sağlık raporuyla tespiti,

c) Niteliklerinin korunması amacıyla yıllık tazeleme eğitimlerini başarıyla tamamlamış olması, hâlinde sınavsız yapılır. Tazeleme eğitimleri normal işletme, beklenen işletme olayları ve kaza koşullarında tesisin işletilmesini içeren asgari kırk saat simülatör eğitimini ve işletme deneyimleri ile tesis ve işletme prosedürlerindeki değişikliklere ilişkin hususları da içerir. İşletici personelin yıllık işletme süresi koşulunu sağlayamadığına ilişkin gerekçe belgeleriyle birlikte sunulduğu takdirde yenilemede dört yıl için belirlenen asgari işletme süresi dikkate alınabilir.

(5) Araştırma reaktörlerinde işletici personel yetki belgesinin yenilenmesi; işletici personelin yılda yirmi saatten az olmamak koşuluyla dört yılda asgari yüz saat fiilen reaktörün işletilmesinde yer almış olması, tazeleme eğitimlerini başarıyla tamamlamış olması ve pozisyonun gerektirdiği sağlık koşullarını karşıladığının sağlık raporuyla tespit edilmiş olması hâlinde sınavsız yapılır. Kıdemli operatörler asgari sürenin en az onda birinde reaktör operatörü olarak görev yapmış olmalıdır. İşletici personelin yıllık işletme süresi koşulunu sağlayamadığına ilişkin gerekçe belgeleriyle birlikte sunulduğu takdirde yenilemede dört yıl için belirlenen asgari işletme süresi dikkate alınabilir.

(6) Kurum tarafından yapılan değerlendirme sonucunda yenilenmesi uygun görülen yetki belgesi, yetki belgesinin geçerlilik süresinin bitim tarihinden itibaren dört yıl geçerli olacak şekilde yeniden düzenlenir.

(7) Yenileme başvurusunun reddedilmesi hâlinde durum gerekçesiyle birlikte Kuruluşa bildirilir.

(8) Yenileme için zamanında başvurusu yapılmış olan işletici personel yetki belgeleri değerlendirme sonuçlandırılıncaya kadar geçerliliğini korur.

Yetkinin sona ermesi

MADDE 17- (1) İşletici personelin yetki belgesinin asgari koşullarından herhangi birini karşılayamaz duruma geldiğinin veya herhangi bir nedenle yetki belgesine tabi görevde bir yıldan uzun süreyle bulunmadığının belirlenmesi veya işletici personelin talebinin Kuruma bildirilmesi durumunda yetki belgesi sonlandırılır.

(2) 16 ncı madde uyarınca yenileme başvurusu yapılmayan yetki belgeleri, yetki belgesi süresinin bitiminde kendiliğinden sona erer.

(3) Kıdemli operatör yetki belgesi alan işletici personelin operatör yetki belgesi kendiliğinden sona erer.

(4) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca yetki belgesi sona eren kişiler yetkilendirme için başvuru koşullarını sağlamak kaydıyla yeniden başvuruda bulunabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Denetim ve yaptırım

MADDE 18- (1) Kuruluşun bu Yönetmelik kapsamındaki faaliyetleri ve işletici personel Kurumun denetimine tabidir. Denetime ilişkin hususlarda ilgili yönetmelikte yer alan hükümler uygulanır.

(2) İlgili mevzuat veya yetki koşullarına, Kurum kararlarına ve talimatlarına aykırı hareket edildiğinin tespit edilmesi hâlinde idari yaptırım uygulanır. İdari yaptırımlara ilişkin hususlarda ilgili yönetmelikte yer alan hükümler uygulanır.

Çeşitli hükümler

MADDE 19- (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında öngörülmeven durumların oluşması hâlinde, sürecin nasıl ve hangi koşullarda devam edebileceğine ilişkin karar Kurum tarafından verilir ve Kuruluşa bildirilir.

(2) Bu Yönetmelik uyarınca yapılacak yeterlik sınavının Türkçe veya İngilizce olmaması ile yetkilendirme sınavının Türkçe veya İngilizceden farklı bir dilde olmasının talep edilmesi ve talebin Kurum tarafından uygun bulunması durumlarında, Kuruluş eşzamanlı çeviri hizmeti sağlar. Hatalı

çeviriden kaynaklanabilecek sorunlar nedeniyle aday veya Kuruluş herhangi bir hak iddiasında bulunamaz.

(3) Kuruluş personeline ilişkin kişisel verileri, 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan mevzuata uygun olarak işler ve muhafaza eder.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelikler

MADDE 20- (1) 21/10/2005 tarihli ve 25973 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Araştırma Reaktörlerinde İşletme Organizasyonu, Personel Nitelikleri ve İşletici Personel Lisanslarına İlişkin Yönetmelik ile 5/4/2017 tarihli ve 30029 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Nükleer Santrallerde İşletme Organizasyonu, İşletme Personeli Nitelikleri ve Eğitimi ile İşletici Personel Lisanslarına İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Mevzuatta, birinci fıkra ile yürürlükten kaldırılan yönetmeliklere yapılan atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Yönetmelik uyarınca bildirim tabi olan personelden hâlihazırda görev yapanlar bu Yönetmeliğin yayımından itibaren iki ay içinde Kuruma bildirilir.

(2) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte geçerli durumdaki işletme şefi lisansları kıdemli operatör yetki belgesine, operatör lisansları ise reaktör operatörü yetki belgesine denk sayılır ve bunların mevcut geçerlilik süreleri korunur.

Yürürlük

MADDE 21- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Nükleer Düzenleme Kurumu Başkanı yürütür.